Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0006

Reforma akta o evropskih volitvah – ovire za ratifikacijo in izvajanje v državah članicah

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 20. januarja 2026 o reformi akta o evropskih volitvah – ovire za ratifikacijo in izvajanje v državah članicah (2025/2028(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodb, zlasti členov 9, 10, 14 in 17(7) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) ter členov 22, 223(1) in 225 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

– ob upoštevanju Akta o volitvah poslancev Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami[1] (akt o volitvah), ki je bil priložen sklepu Sveta z dne 20. septembra 1976[2], kakor je bil spremenjen,

– ob upoštevanju Okvirnega sporazuma z dne 20. oktobra 2010 o odnosih med Evropskim parlamentom in Evropsko komisijo[3],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. novembra 2015 o reformi volilne zakonodaje Evropske unije[4],

– ob upoštevanju svojega stališča z dne 3. maja 2022 o predlogu uredbe Sveta o volitvah poslancev Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami, razveljavitvi Sklepa Sveta (76/787/ESPJ, EGS, Euratom) in Akta o volitvah poslancev Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami, priloženega navedenemu sklepu (2020/2220(INL) –

---

1 UL L 278, 8.10.1976, str. 5., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1976/787(2)/oj.
2 76/787/ESPJ, EGS, Euratom: Sklep predstavnikov držav članic, ki so se sestali v Svetu, v zvezi z Aktom o volitvah predstavnikov Skupščine s splošnimi neposrednimi volitvami (UL L 278, 8.10.1976, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1976/787(1)/oj).
3 UL L 304, 20.11.2010, str. 47., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj.
4 UL C 366, 27.10.2017, str. 7.

2022/0902(APP))[5],

– ob upoštevanju Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2018/994 z dne 13. julija 2018 o spremembi Akta o volitvah članov Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami, ki je priložen Sklepu Sveta 76/787/ESPJ, EGS, Euratom z dne 20. septembra 1976[6],

– ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov,

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika ter člena 1(1)(e) sklepa konference predsednikov z dne 12. decembra 2002 o postopku pridobitve dovoljenja za pripravo samoiniciativnih poročil in Priloge 3 k temu sklepu,

– ob upoštevanju poročila Odbora za ustavne zadeve (A10-0252/2025),

A. ker člen 223 PDEU Parlamentu daje pravico, da sproži reformo svojega volilnega postopka, da bi se oblikoval enoten postopek, ki bi veljal na celotnem ozemlju EU, ali postopek, ki bi temeljil na skupnih načelih za vse države članice, in da to odobri; ker institucije EU in države članice zavezuje načelo medsebojnega lojalnega sodelovanja, kot je določeno v členu 4(3) PEU;

B. ker enotni volilni postopek ne bi le zagotovil večje enakosti in preglednosti v volilnem procesu, temveč bi tudi spodbudil nastanek evropskega političnega in javnega prostora in s tem okrepil legitimnost Evropske unije in njenih institucij;

C. ker morajo v skladu s členom 223(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) začetek veljavnosti spremenjenega akta o volitvah odobriti vse države članice v skladu s svojimi ustavnimi pravili, vsaka država članica pa ohrani polno diskrecijsko pravico, kdaj ga bo ratificirala;

D. ker je možnost oblikovanja enotnega volilnega postopka na podlagi neposrednih splošnih volitev že od leta 1957 zapisana v Pogodbah;

E. ker je bil v aktu o evropskih volitvah iz leta 1976 naveden cilj vzpostavitve takega enotnega postopka, Parlament pa je bil izrecno pooblaščen za sprejetje potrebnih ukrepov v ta namen; ker je bila možnost določitve „skupnih načel“ namesto usklajenega postopka vpeljana šele pozneje kot pragmatičen odgovor na stalne težave pri doseganju soglasja o enotnem volilnem postopku; ker je ta sprememba pristopa privedla do stalnega in neenakomernega izvajanja volilnih reform, kar je ogrozilo prvotni duh Pogodb in akta o evropskih volitvah iz leta 1976 ter povzročilo zamudo pri

---

5 UL C 465, 6.12.2022, str. 171.
6 UL L 178, 16.7.2018, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj.

vzpostavljanju evropskega volilnega okvira;

F. ker bi moral biti cilj reforme volilnega postopka Parlamenta ta, da se z enakopravnim sodelovanjem vseh državljanov EU povečata demokratična razsežnost evropskih volitev in legitimnost procesa odločanja EU, volilni okvir pa bi se tako uskladil z vlogo Evropskega parlamenta kot sozakonodajalca, ki ga neposredno izvolijo državljani Unije; ker bi morala taka reforma okrepiti koncept državljanstva EU, izboljšati delovanje Parlamenta in upravljanje EU, hkrati pa okrepiti načela volilne enakosti, enakih možnosti in vključevanja; ker bi morala povečati preglednost, dostopnost in udejstvovanje mladih;

G. ker celovit dogovor o resnično enotnem volilnem postopku še ni bil dosežen in je sedanji okvir še vedno močno razdrobljen; ker je v nekaterih vidikih prišlo do postopnega zbliževanja, vendar pa zaradi veljavnih nacionalnih predpisov še vedno prihaja do precejšnjih razlik na ključnih področjih med državami članicami, kar ogroža volilno enakost in slabi dojemanje enotnih skupnih evropskih volitev ter zaupanje državljanov v evropski demokratični proces;

H. ker kljub številnim reformam evropske volitve še vedno večinoma potekajo v skladu z nacionalnimi zakoni, volilne kampanje še vedno v veliki meri potekajo na nacionalni ravni, evropske politične stranke pa ne morejo uspešno izpolnjevati svojega ustavnega mandata in na evropski ravni prispevati k oblikovanju evropske politične zavesti in izražanju volje državljanov Unije, kakor to zahteva člen 10(4) PEU; ker se je v tem pogledu s prenovitvijo uredbe o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij[7] povečala jasnost;

I. ker je volilni prag za dodelitev sedežev najnižji odstotek glasov, ki ga mora politična stranka ali koalicija zbrati za pridobitev sedeža v zakonodajni skupščini;

J. ker Sklep Sveta (EU, Euratom) 2018/994[8] določa prag med 2 % in 5 % za države članice z volilnimi okrožji z več kot 35 sedeži; ker je treba s temi pragovi doseči ravnovesje med zmožnostjo upravljanja in politično pluralnostjo;

K. ker je pri procesu ratifikacije reforme iz leta 2018 prišlo do zamud, saj le nekaj držav članic ni zaključilo potrebnih postopkov ratifikacije

---

[7] Uredba (EU, Euratom) št. 1141/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o statutu in financiranju evropskih političnih strank in evropskih političnih fundacij (UL L 317, 4.11.2014, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1141/oj).

[8] Sklep Sveta (EU, Euratom) 2018/994 z dne 13. julija 2018 o spremembi Akta o volitvah članov Evropskega parlamenta s splošnimi neposrednimi volitvami, ki je priložen Sklepu 76/787/ESPJ, EGS, Euratom z dne 20. septembra 1976 (UL L 178, 16.7.2018, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2018/994/oj).

pravočasno pred evropskimi volitvami leta 2024;

L. opozarja, da ima vsak državljan EU ne glede na okoliščine enako možnost sodelovanja v demokratičnem procesu, kar zagotavlja bolj vključujoč volilni proces; ker le peščica poslancev Evropskega parlamenta pripada narodnostnim in etničnim manjšinam, ki so v državah članicah uradno priznane kot manjšine v skladu z njihovimi ustavnimi oziroma pravnimi okviri in zadevnimi instrumenti Sveta Evrope; ker sta Beneška komisija in Svet za demokratične volitve v poročilu z dne 15. marca 2005 o volilnih pravilih in ukrepih za zagotavljanje enakopravnosti za sodelovanje narodnostnih manjšin v postopkih odločanja v evropskih državah priporočila več ukrepov za zagotovitev pravične zastopanosti manjšin;

M. ker je treba pri reformi volilnega postopka na podlagi člena 223(1) PDEU v celoti spoštovati načeli subsidiarnosti in sorazmernosti ter pristojnosti nacionalnih parlamentov glede nadzora in ratifikacije;

Glavne ugotovitve

1. želi spomniti, da je treba še izboljšati pot k evropeizaciji nacionalnih volilnih pravil v zvezi z volitvami v Evropski parlament, in sicer kar zadeva dostopnost za prikrajšane skupine, skupne roke za dokončno oblikovanje volilnih list, preprečevanje dvojnega glasovanja ter večjo prepoznavnost in vlogo evropskih političnih strank v volilnih postopkih; vendar želi spomniti, da se v vseh državah članicah izvajajo mnoge obstoječe določbe iz veljavnega akta o evropskih volitvah, in sicer sistem proporcionalne zastopanosti, najvišji volilni prag 5 % in prepoved dvojnega mandata v nacionalnem in Evropskem parlamentu za poslance; kljub temu meni, da oblikovanje evropskega „demosa“ še zdaleč ni zaključeno in da je treba povečati politična prizadevanja, da bi Unija postala manj birokratska in bolj demokratična;

2. ponovno poudarja, da se evropske volitve še naprej večinoma izvajajo v nacionalnih pravnih in institucionalnih okvirih, ki so bili zasnovani v povsem drugačni fazi evropskega povezovanja; poudarja, da ta pravila ne ustrezajo več okrepljeni vlogi in zakonodajnim pristojnostim Evropskega parlamenta, še posebej, odkar je začela veljati Lizbonska pogodba;

3. želi spomniti, da Sklep Sveta (EU, Euratom) 2018/994 vsebuje nekaj določb, ki so jih države članice dolžne izvajati ali pa so k temu pozvane; poudarja, da nekatere države članice ne izvajajo neobveznih ukrepov in da nekatere obvezne ukrepe izvajajo različno, na primer v primeru preprečevanja dvojnega glasovanja; ugotavlja, da je večina določb iz Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2018/994 še vedno neobveznih; meni, da omejen prenos teh nezavezujočih določb razkriva, da ni politične volje za premagovanje odpora na ravni držav in zavezo demokratičnemu procesu, ki bolje odraža evropsko

razsežnost;

4. želi spomniti, da se roki za dokončno oblikovanje volilnih list pred evropskimi volitvami zelo razlikujejo med državami članicami, in sicer od 21 do 90 dni, zaradi česar so kandidati in volivci v EU v neenakem položaju, kar zadeva čas za kampanjo ali za razmislek o tem, komu nameniti svoj glas;

5. poudarja, da je oblikovanje evropskega javnega prostora in politične razprave, ki bo presegala nacionalne meje, zlasti v povezavi z evropskimi volitvami, bistveno za krepitev demokracije EU; poudarja, da so evropske politične stranke ključni instrument za spodbujanje take razprave; meni, da bi bilo treba na vseh glasovnicah navesti imena kandidatov ter logotip evropske politične stranke, s katero je povezana nacionalna stranka, kandidati pa bi se morali dovolj pojavljati na spletu, v televizijskih in radijskih oddajah, plakatih in drugem gradivu, ki se uporablja v evropskih volilnih kampanjah; meni, da so to minimalni ukrepi, ki so potrebni za obveščanje volivcev o evropski razsežnosti njihovega glasovanja, evropskim političnim strankam pa omogočajo, da opravijo svojo nalogo na podlagi člena 10(4) PEU; meni, da bi ti ukrepi povečali preglednost evropskih volitev, preprečili spodkopavanje pravice volivcev, da so obveščeni o koalicijskih sporazumih med političnimi strankami na evropskih volitvah, in državljanom omogočili, da zavestno glasujejo za politično stranko, ki pripada njihovi prednostni politični skupini v Evropskem parlamentu; obžaluje, da je to le neobvezni ukrep iz Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2018/994 in doslej še ni bil prenesen v nobeno nacionalno zakonodajo;

6. opozarja, da je treba še vedno napredovati v smeri bolj vključujočega volilnega postopka, da bi imel vsak državljan, ne glede na okoliščine, enako možnost sodelovanja v demokratičnem procesu; poudarja, da v nekaterih državah članicah nacionalna pravila invalidnim volivcem ne omogočajo, da bi svoje dodeljeno volišče zamenjali za drugo, ki bolje ustreza njihovim potrebam, ali da bi imeli dostop do informacij o volitvah v dostopnih oblikah; poudarja, da so vse ovire za aktivno in pasivno volilno pravico invalidov neskladne z obveznostmi, ki izhajajo iz Konvencije OZN o pravicah invalidov, ter bi jih bilo treba odpraviti, da bi zagotovili dostopnost za vse v celotnem volilnem procesu;

7. je seznanjen, da so glasovanje po pošti in njegova dopolnilna sredstva v Sklepu Sveta (EU, Euratom) 2018/994 predstavljeni kot neobvezen ukrep za povečanje dostopnosti za invalide; poudarja, da je ta cilj sicer bistven, vendar ima glasovanje po pošti tudi širšo vlogo pri zagotavljanju prožnejše in bolj vključujoče volilne udeležbe; poudarja, da bi ponujanje glasovanja po pošti kot zagotovljene možnosti v vseh državah članicah koristilo ne le invalidom, temveč tudi državljanom, ki zaradi izrednih razmer ne morejo voliti osebno; meni, da bi se z večjo dostopnostjo glasovanja po pošti povečala udeležba, zlasti med mobilnimi državljani EU in mlajšimi volivci, to

pa bi prispevalo k večji splošni volilni udeležbi;

8. želi spomniti, da položaj državljanov EU z dvojnim državljanstvom še ni rešen, saj je mogoče, da je dvojni državljan EU avtomatsko vpisan v volilni imenik več kot ene države članice in nima možnosti za izbris iz imenika; ugotavlja, da se za državljana EU z dvojnim državljanstvom, ki je avtomatsko vpisan v več kot en volilni imenik, vendar glasuje le v eni državi članici, kot je predpisano, lahko šteje, da ni glasoval v drugi državi članici, in bi se mu zato lahko naložila kazen;

9. pozdravlja pobudo Parlamenta, da se s spremembo akta o evropskih volitvah uvede sistem glasovanja prek pooblaščenca za primere porodniškega dopusta kot uravnotežena in praktična rešitev za podporo poslancem Evropskega parlamenta, ki pa hkrati zagotavlja neprekinjeno zastopanost;

10. poudarja, da Sklep Sveta (EU, Euratom) 2018/994 še ni v veljavi, saj proces ratifikacije še vedno poteka v še zadnji državi članici; je seznanjen, da je Nemčija sicer ratificirala Sklep Sveta (EU, Euratom) 2018/994, da pa ni bila spremenjena nemška volilna zakonodaja za evropske volitve, saj 2-odstotnega praga ni mogoče vključiti v nemško zakonodajo, dokler ni obvezen v zakonodaji EU;

11. je seznanjen z vlogo Komisije kot posrednice v institucionalnih pogovorih med Parlamentom in Svetom o novem predlogu za reformo akta za evropske volitve; meni, da je bistveno vzpostaviti konstruktiven dialog s Svetom, da bi ocenili predlog Parlamenta iz leta 2022 in naredili korak naprej; poudarja, da pomanjkanje napredka ni posledica tehničnih ali pravnih ovir, temveč pomanjkanja politične volje med državami članicami, da bi se posvetile predlogom Parlamenta; je prepričan, da bi moralo to poročilo dati nov zagon takojšnjemu začetku medinstitucionalnih pogajanj o predlogu iz leta 2022, in poziva prihodnja predsedstva Sveta, naj izpolnijo svoje obveznosti v skladu z načelom medsebojnega lojalnega sodelovanja;

Priporočila

12. meni, da sta preglednost volilnega procesa in dostop do zanesljivih informacij nujna za povečanje evropske politične zavesti in dovolj visoko volilno udeležbo, ki bi pomenila dejansko pridobitev mandata volivcev; poudarja, da bi morali imeti kandidati enake možnosti za kampanjo, državljani pa bi morali biti dovolj zgodaj obveščeni o kandidatih za evropske volitve; opozarja, da je pomembno poenotiti roke za vložitev kandidatnih list med državami članicami, kar je Parlament že večkrat zahteval;

13. poudarja, da je bistveno olajšati dostop do glasovanja na evropskih volitvah in zagotoviti, da bodo lahko vsi, ki imajo volilno pravico, to pravico uveljavljali z glasovanjem po pošti ali drugimi dopolnilnimi sredstvi; poziva države članice, naj zagotovijo enak dostop do

informacij in volilnega procesa vsem državljanom, tudi invalidom, zlasti kadar javne strukture niso v celoti dostopne; poleg tega poziva države članice, naj invalidom zagotovijo aktivno in pasivno volilno pravico, in sicer naj z določbami uskladijo dostopnost možnosti glasovanja, volišč, volilnih postopkov in volilnega gradiva za invalide ter jim tako omogočijo neodvisno in tajno glasovanje; se zaveda, da so za urejanje dostopnosti v celoti pristojne države članice, ter jih poziva, naj sodelujejo z invalidskimi organizacijami, da bi ocenili in odpravili pravne in praktične ovire, ki invalidom preprečujejo udeležbo na volitvah tako v vlogi volivcev kot kandidatov;

14. poziva vse države članice, naj izvajajo vse neobvezne ukrepe iz Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2018/994 in zlasti povečajo prepoznavnost volilnih koalicij na evropskih volitvah, pripadnosti nacionalnih političnih strank evropskim političnim strankam, evropskih združenj volivcev in drugih evropskih volilnih subjektov, in sicer z medijskimi kampanjami, razdeljevanjem enotnih glasovnic, kjer bodo jasno navedena evropska zavezništva, na celotnem ozemlju države članice in v vsem drugem volilnem gradivu; meni, da bi morale nacionalne stranke in združenja volivcev med volilno kampanjo in na volilnih glasovnicah po potrebi navesti svojo pripadnost evropskim političnim strankam ali drugim evropskim volilnim subjektom;

15. poziva vse države članice, naj sprejmejo konkretne ukrepe za uskladitev zahtev glede kandidature, da bi vsem političnim akterjem zagotovile pravičen in enak dostop do volilnega procesa v skladu z načeloma lojalne konkurence in demokratičnega pluralizma iz Pogodb;

16. poudarja, da je še vedno obvezna ratifikacija Sklepa Sveta (EU, Euratom) 2018/994 v vseh državah članicah, da bi lahko začel veljati; zato poziva preostalo državo članico, naj začne postopek ratifikacije;

°

° °

17. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.